

Förslag på samtalsfrågor till politiker

Här finns ett urval av samtalsfrågor med olika teman och perspektiv, som tar avstamp i avsiktsförklaringen. Använd de frågor som känns mest relevanta för er, och anpassa gärna efter det samtal ni vill skapa tillsammans med era inbjudna politiker.

Tips för samtalsledaren

För att få just det samtal ni är ute efter:

- Ställ följdfrågor som börjar med “varför” och “hur tänker du?”
- Plocka upp värderingar snarare än detaljer
- Våga stanna i ett svar som berör istället för att gå vidare snabbt
- Spegla: *“Du säger att solidaritet är viktigt - hur märks det konkret i er politik?”*

1. Ingångsfrågor

- Vad i din bakgrund eller dina erfarenheter har format ditt engagemang för världen utanför Sverige?
- Finns det någon händelse eller berättelse som gjort att du särskilt bryr dig om globala frågor?
- När du tänker på världen idag: vad oroar dig mest? Och vad ger dig hopp?
- Hans Rosling uppmanade oss att se de stora framsteg som vi gjort i världen. Vilket framsteg för utveckling vill du att vi pratar mer om? (Förslag: minskning av fattigdom, att många fler barn fyller fem år, den minskade mödradödligheten, att vi nästan utrotat polio, att solenergin är billig och expanderar snabbt, etc.)
- Har din syn på Sveriges roll i världen förändrats över tid?

2. Varför ska vi bry oss?

- Varför tycker du att Sverige ska bry sig om människor i andra delar av världen?
- Hur påverkas utvecklingen i Sverige av det som sker i omvärlden på gott och ont?
- Har vi som land ett särskilt ansvar globalt och i så fall varför?
- Hur skulle du beskriva Sveriges roll i världen idag, till exempel i EU och FN, och hur skulle du vilja att den såg ut?
- Handlar bistånd mest om solidaritet, ansvar eller även om Sveriges egen framtid?

3. Biståndets motiv

- När är bistånd som allra mest meningsfullt och gör störst skillnad?
- Dagens regering betonar att biståndet ska göra nytta för Sverige när det gäller handel och migrationspolitik. Framför allt handlar det om att främja svensk export, minska migration till Sverige och underlätta utvisningar från Sverige. Håller du med om

denna inriktning? Finns det risk för att det uppstår konflikter mellan ”svenska nyttan” och ”utvecklingsnyttan”, och hur ska man i så fall hantera dem?

- Vad tänker du att bistånd kan bidra med som inget annat politiskt verktyg kan?
- Hur ser du på balansen mellan att hjälpa akut i kriser och att arbeta långsiktigt?
- Vilken roll ser du att civilsamhället, inklusive kyrkorna, spelar för hållbar utveckling?

4. Biståndets nivå

- Sverige följde länge principen att avsätta 1 % av vår ekonomi i bistånd. Vad betyder det åtagandet för dig? Är det en princip som vi bör komma tillbaka till?¹
- Tycker du att det är viktigt att ha ett långsiktigt åtagande om biståndets nivå? Varför/varför inte?
- Ser du fördelar/nackdelar med att biståndsbudgeten ändras i takt med Sveriges ekonomi? Är det bättre eller sämre om det är kortsiktiga politiska prioriteringar som styr biståndets nivå?
- Tycker du att Sverige idag tar ett tillräckligt stort globalt ansvar? Varför/varför inte?

5. Biståndets mottagare

Ukraina är idag den i särklass största mottagaren av bistånd, medan stödet till afrikanska länder har minskat med nära 60 procent sedan 2021. Sveriges stöd till 13² länder har samtidigt avvecklats, de flesta tillhör världens allra mest fattiga, konfliktdrabbade och klimatsårbara.

- Är det rätt att avveckla stöd till fattigare länder längre bort, för att kunna prioritera Ukraina och andra länder i Sveriges närhet?
- Act Svenska kyrkan och många andra organisationer har föreslagit att stödet till Ukraina, som har direkt betydelse för Sveriges säkerhet, betalas utanför den ordinarie biståndsbudgeten, på samma sätt som det militära stödet till Ukraina betalas utanför Sveriges försvarsbudget.³ Hur tänker du om det förslaget?

¹ Fk: Alla partier utom M och SD förespråkar 1%-nivån vilken skulle innebära att årets biståndsbudget vore 19 miljarder högre i år. C och Mp har lagt ”skuggbudgetar” på 1%, medan S och V har lagt budgetförslag som ligger mycket nära regeringens budget.

² Afghanistan, Bolivia, Burkina Faso, Irak, Jemen, Kambodja, Liberia, Mali, Sydsudan, Tanzania, Zimbabwe.

³ Centerpartiet har föreslagit samma sak, och i sitt budgetförslag lagt Ukrainabiståndet i en separat budget men inom ramen för 1 % i bistånd.

6. Människosyn och rättigheter

- Vilka människor i världen tycker du att Sverige särskilt ska stå upp för?
- Vad innebär det i praktiken att sätta människovärdet först i politiken?
- Hur viktigt är det att Sverige försvarar mänskliga rättigheter även när det är svårt eller kostar på? Följdfråga: Ge ett exempel på hur ditt parti vill arbeta med att stärka människors rättigheter även när det sker i motvind. Vad tycker du ditt parti skulle kunna göra mer av?

7. Klimat

Klimatförändringarna påverkar människor världen över, inte minst i de mest utsatta delarna av världen.

- Hur ser du på Sveriges ansvar i den globala klimatkrisen?
- Vad innebär det för dig att bidra till en rättvis klimatomställning, både i Sverige och globalt?
- Vilken roll tycker du att Sverige bör spela internationellt i klimatarbetet?
- Hur ser era planer ut för att stärka beredskap och klimatanpassning i kommunerna?
- Hur stor del av budgeten vill ni lägga på höjda klimatambitioner jämfört med förra mandatperioden?

8. Regelbaserad världsordning och internationellt ansvar

Internationella överenskommelser och samarbeten har bidragit till framsteg inom mänskliga rättigheter, jämställdhet och fred. Samtidigt ser vi idag hur dessa utmanas av ökade nationella intressen.

- Hur ser du på betydelsen av en regelbaserad världsordning i dagens globala läge?
- Vilken roll tycker du att FN och EU bör spela i världen?
- Hur kan Sverige bidra till att stärka folkrätten och internationella institutioner?
- Vad innebär det i praktiken att stå upp för demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter i internationella sammanhang?
- Borde Sverige alltid verka för att den regelbaserade världsordningen och respekten för internationell rätt stärks - även när det inte finns en direkt vinning för svenska politiska och ekonomiska intressen?

9. Sverige i en orolig värld

- Vi lever i en tid med krig, klimatkris, minskande demokrati och ökade klyftor. Vilken roll tycker du att Sverige bör spela i en sådan värld?
- Hur kan Sverige bidra till fred och stabilitet, utöver militära insatser?
- Vad tror du händer i världen om länder som Sverige engagerar sig mindre?

- Är det viktigt att Sverige går före och visar vägen - eller bör vi anpassa oss efter andra länder?
- Vad står på spel - både för världen och för oss här hemma?
-

10. Hopp, framtid och unga

- Vad ger dig hopp om att världen kan bli bättre?
- Vilket ansvar har vi gentemot nästa generation - globalt?
- Vad skulle du vilja säga till unga som känner oro inför världens utveckling?
- Hur kan fler människor i Sverige bli engagerade i globala frågor?

11. Avslutning: värderingar och framtid

- Vad hoppas du att människor i andra delar av världen skulle säga om Sveriges roll i framtiden?
- Om du får beskriva med en mening: varför är bistånd viktigt?
- Om du blir riksdagsledamot: vilket är ditt löfte till världen?
- Utöver säkerhetspolitik, vilken internationell fråga vill du att ditt parti utvecklar